

Móczár László 100 éves

Móczár László professzor, a magyar természettudósok doyenje 100 éves. 2014 decemberében ünnepelték születésnapját a biológusok és szűkebb szakterületének, az entomológiának művelői. Az ünnepelt kitűnő egészségben, ragyogó szellemi frissességben fogadta a számos kolléga, barát, tanítvány jókívánságait, akik közül a legidősebbek is életkorukat illetően gyermekei lehettek volna. Egy évszázadot, a viharos 20. századot megélni a gondviselés különleges ajándéka.

„Jó gének” – mondja a bölcselkedő biológus, de hogy valaki hogyan él a gének adta lehetőséggel, az már az alkotó ember szellemétől függ. Móczár László töretlen tudományos munkássága több mint 70 esztendő fog át. A kutatómunkát még egyetemi hallgatóként kezdte. A legendás Dudich-iskola egyik első tanítványaként 1935-ben kezdett foglalkozni a hártvászárnyúakkal (Hymenoptera), nevezetesen a redősszárnyú darazsak (Vespidae) fajainak elterjedésével, olyan alaposan, hogy első tudományos publikációja már 1938-ban megjelent a témáról a *Fragmenta faunistica hungarica* folyóiratban. Ugyanebben az évben már a kürtősdarazsakról is megjelent egy úttörő tanulmánya a jelen folyóirat, a *Folia entomologica hungarica* harmadik kötetében.

E szerény köszöntő kereteit messze meghaladná a nagy ívű pálya felidézése, de nem lehet csodálat nélkül megemlíteni, hogy 2009-ben még új faj leírása (*Cleptes hungaricus*) született Móczár professzor munkája nyomán, és legutóbbi publikációja 2011-ben látott napvilágot. Beírta nevét az Eötvös Loránd Tudományegyetem krónikájába is, amikor diplomája megszerzésének 70. évfordulóján az Alma Mater – az egyetem történetében első ízben – platina oklevelet adományozott egykori diákjának.

Móczár László nemcsak a korán választott szakterületéhez, a hártvászárnyúak kutatásához volt hűséges, hanem munkahelyeihez is. Több emberöltőt kitevő aktív tevékenysége meghatározó szakaszának a Magyar Természettudományi Múzeum Állattára adott otthont, ahonnan csak a tanítás, a tudás átadásának lehetősége csábította át a szegedi József Attila Tudományegyetem Állattani tanszékének vezetésére.

A tanítás, a tudományos ismeretterjesztés más tekintetben is végigkísérte pályáján. Állathatározóiból, nagyszerű fényképekkel illusztrált, lebilincselő stílusban megírt könyveiből a legfiatalabbak is tanulnak. Természetfotói a kiállítá-

Móczár László a Magyar Rovartani Társaság és a Magyar Biológiai Társaság Állattani Szakosztálya közös előadóülésén a Magyar Természettudományi Múzeumban. Az ülést Móczár László 100. születésnapja alkalmából 2014. november 28-án tartották

Professor László Móczár at the joint lecturer meeting of the Hungarian Entomological Society and the Zoological Section of the Hungarian Biological Society in the Hungarian Natural History Museum, when he was celebrated on his 100th birthday, 28 November 2014

sokon, albumokban, majd a legkorszerűbb digitális hordozókon szépségükkel is maradandó élményt nyújtanak a közönségnek.

E kötetben az entomológusok közössége tiszteleg előtte. Az elmúlt évtizedekben kerek számú születésnapjain köszöntöttük Móczár professzort. Várjuk a következő kerek évfordulót. *Ad multos annos!*

Matskási István
A Magyar Természettudományi Múzeum címzetes főigazgatója

László Móczár is 100

Professor László Móczár, the Hungarian natural scientists' doyen is 100 years old. Biologists and entomologists – entomology being his field of research – celebrated his birthday in December 2014. Bursting with health and of brilliantly sound mind did the hero of the celebration welcome the greetings of many a colleague and friend, amidst who even the oldest ones may as well have been his children by their age. Living through a century, the turbulent 20th is a special gift of Providence.

“Good genes” – will say any philosophising biologist, but it is always about the creative mind that turns the opportunity the genes offer for the good of the person. László Móczár's uninterrupted scientific work spans more than 70 years. He is still a university student when he tries his hand at research work. It is way back in 1935 when – as one of the first pupils of the legendary Dudich school – he opts for researching hymenopterans, i.e. the distribution of the species belonging to the Vespidae family, and manages to do that so thoroughly that the journal *Fragmenta faunistica hungarica* publishes his first scientific article on this subject as early as in 1938. The very same year, however, witnesses yet another path-breaking thesis from his pen on potter wasps in the third volume of the *Folia entomologica hungarica*, i.e. this journal.

Although waking the memories of this imposing career would go far beyond the time this modest toast permits, the fact that Professor Móczár described a new species (*Cleptes hungaricus*) even as late as in 2009 deserves the words of admiration only; his hitherto last publication came out in 2011. He inscribed his name even upon the pages of the Chronicle of Eötvös Loránd University when at the 70th anniversary of his graduation he was given a platinum diploma by his Alma Mater – something unprecedented in the history of the university.

László Móczár was loyal not only to the field of research he committed to so early, i.e. the research of hymenopterans, but to the institutions that employed

him, as well. In his working life, which spanned several generations, a significant period found him in the Department of Zoology of the Hungarian Natural History Museum, only to be won over later on by the chance of teaching and transferring his knowledge at József Attila University in Szeged where he worked as the Head of the Department of Zoology.

Teaching and disseminating popular knowledge accompanied his career even in other respects all along. Even the youngest study his animal identification handbooks and his books that are written in a captivating style and illustrated with magnificent photos. The beauty of his nature photos gave timeless memories to visitors at exhibitions as well as viewers who enjoyed them in albums or later in the digital media of our time.

Through the essays collected and dedicated to the Professor in this volume, the entomologists' community that is bowing before him. In the past decades, we would greet Professor Móczár on the occasions of his round-figured birthdays. We are looking forward to the next round figure now. *Ad multos annos!*

István Matskási
Honorary general director of the Hungarian Natural History Museum